

Гайдамаха В.
студентка групи зСР-41
факультету педагогіки і психології
ТНПУ імені В. Гнатюка

Петришин Л.Й., д. п. н., професор кафедри
соціальної роботи та менеджменту
соціокультурної діяльності ТНПУ

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ УМОВАХ

Актуальність теми дослідження. Українське суспільство переживає сьогодні доволі нелегкий період – значну кількість політичних, економічних та соціальних змін, що може характеризувати його стан як перехідний від кризи та реформування до соціальної стабільності. Вагому роль у забезпеченні та підтримці цієї стабільності у майбутньому відіграватиме сучасна молодь.

Незважаючи на цілий ряд проблем, характерних для української молоді (зниження загального рівня освіченості та вихованості, негативне ставлення до суспільно корисної діяльності, несформованість або викривлення ціннісних орієнтацій, дороговартісна освіта, безробіття, труднощі у придбанні власного житла, та ін.), вважаємо за необхідне зазначити, що з боку держави сьогодні розроблено та введено в дію цілий ряд законодавчих і нормативно-правових документів, зокрема, Законів України («Про основні засади молодіжної політики», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про молодіжні та дитячі громадські організації», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю»), Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2021-2025 роки та ін., спрямованих на їх попередження та подолання [1; 2; 3].

До вивчення різних аспектів соціалізації молоді неодноразово зверталися українські та зарубіжні вчені (М. Бугле, В. Волович, І. Зверева, С. Курінна, Н. Лавриченко, Є. Лазоренко, Г. Лебон, М.

Лукашевич, М. Моса, В. Москаленко, С. Омельченко, Г. Тард, А. Ташенко, С. Харченко та ін.). Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень в означеній сфері, в умовах сьогодення виникає необхідність виявлення особливостей соціалізації молоді й визначення впливу на цей процес різноманітних чинників, у тому числі – молодіжних організацій.

Метою статті є виявлення та характеристика особливостей успішної соціалізації молоді, що дозволить налагодити життєдіяльність молоді в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Соціалізація – це процес становлення особистості в соціумі; засвоєння і активне відтворення людиною соціального досвіду у процесі її життєдіяльності; процес формування людської особистості на основі навчання та виховання, засвоєння соціальних ролей, громадського і власного досвіду, який перетворює людину на члена суспільства [4, с. 23]. Соціалізація має складну структуру, і умовно її можна поділити на об'єктивну (зовнішні поведінкові реакції) й суб'єктивну (відчуття адаптованості та успішності в умовах суспільства). Перетворення індивіда в особистість здійснюється за участі механізмів: соціально-психологічних (наслідування, рефлексії, ідентифікації, екзистенційного натиску та ін.) та соціально-педагогічних (традиційного, інституційного, стилізованого, більш-менш усвідомленої самозміни тощо). Процес соціалізації відбувається поетапно і має свої особливості у кожному віковому періоді людини [4, с. 63].

Соціалізація молоді є специфічним процесом, оскільки ця соціальна група характеризується такими особливостями: з одного боку – включенням особистості в систему суспільних відносин, а з іншого – необхідністю транслювати соціальні норми і традиції наступному поколінню. Таким чином, молодь під час соціалізації є не тільки об'єктом, але й суб'єктом суспільних відносин, який подає у суспільство нові форми життєдіяльності та виступає індикатором соціальних процесів, котрі відбуваються в суспільстві. Саме тому від

соціалізації молоді, як правило, залежить збереження і подальший розвиток суспільства в цілому [3, с. 34].

У процесі вивчення соціалізації молоді ми з'ясували, що громадські молодіжні організації виконують наступні функції: організаційну (пов'язана з процесом об'єднання молоді на основі спільних інтересів в організацію, з навчанням молодих людей жити в колективі, зв'язуючи свої інтереси з інтересами інших); виховну (відбувається виховний вплив одних членів організації на інших); комунікативну (безпосереднє спілкування людей збагачує особистість навиками спілкування в колективі, окремій макро- чи мікрогрупі); господарську (участь молоді у вирішенні як власних, так і спільних завдань (наприклад, забезпечення матеріальної бази, місця зборів, підтримка діяльності клубів у сільській місцевості) [5, с. 14].

На основі вивчення досвіду діяльності ряду молодіжних організацій (Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Молодий Рух», Всеукраїнська молодіжна організація «Сяйво», Спілка Української Молоді в Україні, Молода просвіта та ін.) можемо стверджувати, що участь молоді в діяльності молодіжних організацій сприятиме: підвищенню рівня її життєвої компетентності (через розвиток цілісної особистості та формування розуміння потреби навчатися впродовж життя; формування готовності та вміння діяти самостійно, знати та відстоювати свої права, нести відповідальність за свої дії й власне життя); участі молоді у суспільному житті, в роботі органів місцевого самоврядування; формування позитивного соціального досвіду та активної життєвої позиції; доступу до послуг і можливостей, інформації для різних категорії молоді, у першу чергу – для молоді з інвалідністю. Аналізуючи процес соціалізації такої соціальної групи як молодь, необхідно пам'ятати, про ті вікові особливості, які характерні для неї: становлення, формування системи «особистість»; залежність, з одного боку, від дорослих (матеріальна), а з іншого – від однолітків; негативізм у ставленні до традицій, звичаїв, одночасно – існування молодіжної субкультури; подвійна спрямованість процесу соціалізації (з одного боку, первинне засвоєння

знань, а з іншого – адаптація до суспільства, яке постійно трансформується) [7, с. 64].

Поряд з формуванням позитивного соціального досвіду та активної життєвої позиції молоді завдяки участі у молодіжних організаціях маємо визнати, що інколи така участь носить деструктивний характер. Це стосується, насамперед, неформальних об'єднань асоціального характеру. В такому випадку вважаємо за обов'язкову організацію соціально-педагогічної роботи, зокрема, супроводу як таких об'єднань у цілому, так і їх учасників зокрема, що сприятиме подоланню складних життєвих проблем неформалів, допомагатиме їм у виборі просоціальної молодіжної організації та подальшій успішній реалізації своїх потенційних здібностей у сучасному суспільстві.

Висновок. Таким чином, проблема впливу молодіжних організацій на процес соціалізації молоді посідає одне з головних місць для становлення молодої людини у сучасному суспільстві. Міжособистісна взаємодія і взаємовплив членів молодіжних організацій, їхня соціальна активність, є важливими механізмами соціалізації молоді у діяльності цих організацій – повноцінного суспільного інституту, одного з провідних агентів соціалізації. Саме тому предметом подальшого дослідження має стати визначення шляхів залучення молодих людей до діяльності позитивно спрямованих соціальних молодіжних організацій.

Список використаних джерел :

1. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27 квіт. 2021 р. №1414- IX. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 30.11.2021)
2. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21 черв. 2001р. № 42. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 30.11.2021)

3. Державна цільова соціальна програма «Молодь України»: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 черв. 2021 р. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 30.10.2022)

4. Гейтенко В. В., Пристинський В. М. Психолого-педагогічний супровід соціалізації учнівської молоді в середовищі неформальних молодіжних організацій. *Вісник Чернігівського нац. педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Чернігів, 2016. № 136. С. 45–48.

5. Іванова Т. Н. Соціалізація особистості у різних теоретичних перспективах. *Науково-методичний електронний журнал «Концепт»*. 2016. Т. 38. С. 131–139.

6. Тащенко А. К. Моделі соціалізації молоді в сучасному суспільстві. *Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії та практики. Міжвузівський збірник наукових праць*. Вип.12. К., 2007. С. 88–99.

7. Харченко С. Я. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія та практика : *монографія*. Луганськ, 2006. 320 с.

Гелюх А.С.
студент групи СРст31
факультету педагогіки і психології
ТНПУ ім. В. Гнатюка

Поліщук В. А., д. п. н., професор,
професор кафедри
соціальної роботи та менеджменту
соціокультурної діяльності ТНПУ

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ТА ОСВІТА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ

Актуальність теми дослідження. Останнім часом все більше молодих людей з України прагнуть здобувати освіту за кордоном. Українські студенти, які планують навчатися за кордоном найбільш